

Nærings- og fiskeridepartementet

Att:

Postboks 8090 Dep

0032 OSLO

Høringssvar Fiskeridirektoratet

Vedlagt er Fiskeridirektoratets høringssvar på Nærings- og fiskeridepartementets fire høringsnotater med frist 7. oktober 2022.

Fiskeridirektoratet vil påpeke at mange av problemstillingene som reises er komplekse og i stor grad politiske i sin natur. I tillegg er enkelte fiskeripolitiske mål vanskelige å operasjonalisere, noe som gjør at det for mange av tilfellene er vanskelig å vurdere konsekvenser av ulike valg og komme med klare anbefalinger. Problemstillingene griper i flere tilfeller sterkt inn i hverandre og disse bør ses i sammenheng i den videre behandlingen.

Spesielt gjelder dette rammebetingelsene for sjarkflåten. Denne gruppen har stor politisk og praktisk betydning, eksempelvis som sysselsettingsarena og leverandør av råstoff til mange foredlingsbedrifter i distriktene. Her vil momenter fra alle høringsnotatene spille inn. Fordeling av totalkvoten vil direkte virke inn på kvotegrunnlaget til alle fartøyene i et fiskeri. Struktureringsmulighetene vil tillate enkeltfartøy å oppnå høyere kvotegrunnlag på frivillig basis. Samfiske vil ha mye av samme effekt. Valget av modell for fordelingen av strukturgevinster har fordelingsimplikasjoner spesielt for denne gruppen. Gruppeinndeling spiller en stor rolle i samme henseende. Størrelsesbegrensningene er trolig av spesielt stor betydning for produktiviteten og mannskapsforholdene for de mindre fartøyene.

Dette tilsier at man bør søke å ha et helhetlig perspektiv, og ikke se de ulike høringsnotatene isolert, i det videre arbeidet med kvotesystemet. Da vil man bedre kunne vurdere den samlede effekten på ulike fiskeripolitiske og mer generelle mål.

Etter Fiskeridirektoratets syn er det også svært viktig å legge til rette for et relativt enkelt og transparent kvotesystem. Dette tilsier at løsningene i stor grad bør gjelde generelt for alle aktørene og at det lages få gruppespesifikke bestemmelser. I tillegg til at det vil gjøre systemet mer oversiktlig for både forvaltning, næringsaktører og andre interessenter vil dette sannsynligvis avdempe best for fremtidig usikkerhet og behov for endringer. Som erfaringene med arbeidet med kvotesystemet hittil viser, skaper spesifikke løsninger ofte vanskeligheter i møte med fremtidens utfordringer.

Vi vil særlig vise til følgende fra de vedlagte notatene:

Gruppeinndeling i kystflåten og relevante størrelsesbegrensninger

- Gjeldende regelverk begrenser aktørenes muligheter til å benytte det fartøyet de anser som mest rasjonelt, men kan være viktig for å opprettholde diversitet i fiskeflåten
- Selv om det er betydelig frihet innenfor dagens regelverk observeres det utforminger som eksempelvis gir svak drivstofføkonomi og høyere utslipp – dette er delvis drevet av begrensningene
- Vi anbefaler at kystflåten fortsatt blir delt inn i grupper etter hjemmelslengde. Samtidig bør det gjøres en gjennomgang av forholdsmessighetsinstruksen for å sikre at denne gir mulighet for å utvikle en fremtidsrettet fiskeflåte hvor det tas hensyn til forhold som omlegging til nye energibærere, sikkerhet for mannskap og mulighet for å ivareta kvalitet på fisken.
- Det må utredes hvilke parametere en justert forholdsmessighetsinstruks skal inneholde, og hvilke grenseverdier og øvrige vilkår som skal gjelde. Det er viktig å unngå forhold som krever stor grad av bruk av skjønn.

Fordeling av strukturgevinst fra utløpt tidsbegrensning i strukturkvoteordningen

- Fiskeridirektoratet anser at fordeling av strukturgevinst først og fremst er et politisk spørsmål. Vi understreker likevel at det er viktig at valgt løsning ikke medfører at det samlede regelverket som flåten er underlagt blir ytterligere komplisert. Derfor advarer vi mot å legge opp til et system der strukturgevinster ikke fordeles etter samme gruppeinndeling som øvrige deler av regelverket bygger på.
- Vi anbefaler som nevnt at kystflåten fremdeles deles inn etter hjemmelslengde. Fordeling av strukturgevinst i hjemmelslengdegrupper vil gi en jevnere strukturgevinst per grunnkvotefaktor enn fordeling i største-lengdegrupper.
- Fartøy tilhørende en større største-lengdegruppe enn hjemmelslengdegruppe kommer generelt best ut med største lengde som fordelingsgruppe.
- Om strukturgevinstene skal fordeles relativt etter kun grunnkvote eller både grunn- og strukturkvote er et fordelingsspørsmål som vi ikke tar stilling til. En fordeling etter både grunn- og strukturkvote vil kunne gi intensiv til større bruk av strukturvirkemidlene (og dermed potensielt færre fartøy) på kort sikt enn det enn fordeling etter grunnkvotefaktorer vil gi.
- Høringsnotatet omtaler også noen sentrale tema som vi mener det vil være behov for å utrede videre. Dette gjelder blant annet om strukturgevinstene skal være en egen kvotefaktortype, hvordan kvotetak og eierkonsentrasjon skal fastsettes og hvordan overskridelser av disse som følge av tildeling av strukturgevinster skal håndteres.

Kvotefordeling for nordøstarktisk torsk og norsk vårgytende sild

- Både flåtestruktur og reguleringene er vesentlig endret siden de dynamiske kvotefaktorene ble innført. Stigene tilgodeser kystflåten (som i dag består av fartøy med til dels høy fangsteffektivitet og størrelse), men effekten for det enkelte fartøy er begrenset gitt alle de øvrige faktorene som påvirker resultatene.
- Dersom det er ønskelig med en kvotefordeling som ved gitte nivå på totalkvoten hensyntar spesielle flåtegrupper mener vi at det bør gjøres en mer grundig gjennomgang av hvilke grupper dette i så fall skal omfatte, og det bør ivaretas gjennom andre mekanismer enn en dynamisk kvotefordeling.
- Bruk av dynamiske kvotefordelinger medfører isolert sett ikke vesentlig økt arbeidsbyrde for forvaltningen per i dag, men det vil være til hinder for utvikling av et enklere og mer transparent kvotesystem gjennom etablering av harmoniserte

kvotefaktorer. Utvikling av digitale løsninger vanskeliggjøres av alle former for spesialordninger og bruk av skjønn.

Rammebetingelser for den minste kystflåten

- Det er svært mange forhold som påvirker de samlede rammebetingelsene for den minste kystflåten. Høringsnotatet omhandler i stor grad om og på hvilken måte flåten skal få tilgang til virkemidler som gjør det mulig å øke kvotegrunnlaget for det enkelte fartøy og dermed produktiviteten.
- Fiskeridirektoratet vil særlig advare mot å innføre en sammenslåingsordning som omtalt i modell 2. Slik den er beskrevet vil den gi vesentlig insentiver for sammenslåing av kvoter og kan potensielt føre til en halvering av flåten. Den åpner ikke for å sette mer moderate kvotetak (for eksempel 1,5) som kan kontrollere struktureringen, og inneholder heller ingen avkortning eller tidsbegrensning. Mulighet for oppsplitting av sammenslåtte kvoter er et sentralt element i ordningen, men betingelsene for dette er svært lite beskrevet, noe som gir usikkerhet for næringsaktørene og vanskeliggjør vurdering av ordningen.

Med hilsen

Frank Bakke-Jensen
Fiskeridirektør

Anne Kjos Veim
Divisjonsdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

OSLO

Vedlegg

Fordeling strukturgevinst - høringssvar Fiskeridirektoratet

Rammebetingelser minste kystflåte - Høringssvar Fiskeridirektoratet

Gruppeinndeling kystflåten - Høringssvar Fiskeridirektoratet

Kvotefordeling - Høringssvar Fiskeridirektoratet

